

UPPSALA
UNIVERSITET

Rapportnr: 2015ht01774

Institutionen för
pedagogik, didaktik och
utbildningsstudier,
Självständigt arbete,
15 hp

IKT i förskolan – hur börjar man?

Ylva Lilja & Amanda Uddgård

Handledare: Gabriella Gejard
Examinator: Anita Hussénus

Sammanfattning

Denna rapport beskriver hur arbetsprocessen har sett ut i skapandet av en produkt, i detta fall en hemsida inriktad mot informations- och kommunikationsteknik i förskolan. Produkten utvecklades med utgångspunkt i det sociokulturella perspektivet på lärande och utveckling där kommunikation är ett centralt begrepp i alla rapportens delar. I våra tidigare erfarenheter från förskolans verksamhet har vi upplevt en problematik av införandet av IKT. Med vår produkt vill vi främja detta införande och visa pedagoger i förskolan att IKT är en värdefull och tidseffektiv resurs som kan underlätta det pedagogiska arbetet. På grund av tidsramen har vi avgränsat oss till hur lärplattan kan användas i den pedagogiska dokumentationen.

Hemsidan har en lättillgänglig design då den ska vara användarvänlig och lättnavigerad, det pedagogerna söker efter ska vara lätt att hitta. Produkten är utvecklad och prövad tillsammans med en målgrupp, pedagoger verksamma i förskolan. Vår produkt har utifrån detta arbetssätt kunnat anpassas till vår målgrupps behov. Denna produkt ansåg vi saknades på marknaden och utifrån vår målgruppsundersökning och utvärdering fann vi, på denna förskola, detta överensstämma.

Rapporten behandlar hela vår arbetsprocess, från idé till produkt med utgångspunkt i tidigare forskning men även utifrån våra egna tankar kring IKT i förskolan.

Nyckelord: Förskola, IKT, pedagogisk dokumentation, kommunikation, hemsida

Innehållsförteckning

Inledning - Våra tankar om IKT i förskolan	2
Syfte	3
Bakgrund	3
Centrala begrepp	3
Varför IKT i förskolan?	4
Varför pedagogisk dokumentation i förskolan?	5
Teoretisk utgångspunkt	7
Omvärldsanalys - vad finns sedan tidigare och vad kan vår produkt tillföra?	8
Från idé till produkt	10
Arbetsfördelning	10
Arbetsprocess	10
Utformandet av hemsidan	11
Hemsidans innehåll - text och media	13
Skapande av lathund och instruktionsfilm	14
Målgruppsundersökning	15
Förberedelser inför första mötet med målgruppen	15
Intervjumetod	15
Etiska ställningstaganden	16
Första mötet med målgruppen	16
Prövning och utvärdering av produkt	17
Målgruppen prövar produkten	17
Utvärdering med målgruppen	18
Diskussion	20
Slutsats	22
Litteraturlista	24
Bilaga 1	27
Bilaga 2	28
Bilaga 3	29

Inledning - Våra tankar om IKT i förskolan

Vi har under vår utbildning förvärvat kompetens inom användandet av informations- och kommunikationsteknik i förskolan och skapat förståelse om varför det är av vikt att IKT får en större plats i verksamheten. Den kunskap utbildningen bidragit med har öppnat våra ögon för vilket lärande IKT kan främja när det används för ett specifikt syfte i samverkan med förskolans läroplan. Barn idag föds in i ett samhälle som genomsyras av IKT och redan i tidig ålder utvecklar de en digital kompetens, barnen ser IKT som en självklarhet (Klerfelt, 2002, s. 257-258). Vi ser användandet av IKT som en betydelsefull resurs för att kunna stödja och utmana barnen i deras lärande och utveckling.

Under vår verksamhetsförlagda utbildning har vi stött på olika förhållningssätt kring användandet av IKT i förskolan. Utifrån våra erfarenheter har vi kunnat urskilja två förhållningssätt som är mer framträdande än andra. En del pedagoger är positiva till användandet av IKT men saknar kunskap, medan andra har en mer negativ inställning som vi, även där, tror grundar sig i okunskap. Detta tror vi bidrar till att digitala medier inte får någon större plats i verksamheten. Vi har upplevt att pedagoger ser på IKT som något komplicerat som tar fokus från den övriga verksamheten.

Vi vill med vår produkt bidra till att pedagoger i förskolan ser lika positivt på användandet av IKT som vi gör. Genom vår produkt vill vi visa pedagoger att användandet av digitala medier inte behöver vara något komplicerat som tar tid från den pedagogiska verksamheten. Vårt fokus i detta arbete ligger på den pedagogiska dokumentationen med hjälp av lärplattan. Pedagogisk dokumentation är något de flesta pedagoger i förskolan är bekanta med, vi tror därför att de kan känna en trygghet i det när ett nytt arbetssätt introduceras. Lärplattan blir alltmer vanlig i förskolans verksamhet och ju mer vi använder oss av den, desto mer självklar blir den i det pedagogiska arbetet. Kunskap är inget krav i användandet, utan är något som växer fram genom övning och erfarenhet (Parnell & Bartlett, 2012, s. 55).

Vi vill introducera ett verktyg som vi tror kommer att underlätta arbetet med IKT i förskolan.

Syfte

Syftet med vår produkt är att bidra med kunskap om hur pedagoger i förskolan kan arbeta med IKT och använda lärplattan som resurs i arbetet med pedagogisk dokumentation.

Bakgrund

Inledningsvis kommer vi att presentera och förklara centrala begrepp för att sedan diskutera *Varför IKT i förskolan? Varför pedagogisk dokumentation i förskolan?* och *Teoretisk utgångspunkt*. Detta för att ge en inblick i vad vi utgått ifrån under vår arbetsprocess och produktutveckling.

Centrala begrepp

- **IKT:** är en förkortning av *informations- och kommunikationsteknik*, ett begrepp som har sitt ursprung i begreppet IT, *informationsteknik*. IKT innefattar kommunikationen som uppstår mellan människor genom användning av digitala medier såsom datorer och lärplattor (Almqvist, 2002 s. 93).
- **Digital kompetens:** innefattar förståelsen samt förmågan att använda sig utav IKT för att kommunicera och förmedla kunskap i olika sammanhang till olika recipienter, mottagare (Skolinspektionen, 2011 s. 6-7).
- **App:** är en förkortning av ordet *applikation*. En programvara som laddas ned till olika elektroniska plattformar, som till exempel mobiltelefon och surfplatta, avsedd att användas i praktiskt arbete (NE.se, sökord: App).
- **Surfplatta:** är en pekdator med tryckkänslig skärm som kan kopplas upp mot internet. Surfplattor kan användas till att surfa på internet, hantera e-mail, spela spel, titta på film samt läsa tidningar och tidskrifter på nätet. Surfplattor har även tillvalsprogram, så kallade appar, som kan laddas ned via olika marknadsplatser såsom App Store eller Android Market (marknadsplatsen varierar beroende på surfplattans märke) (NE.se, sökord: Surfplatta).

I vår löpande text kommer vi benämna surfplattan som *lärplatta* då det är ett begrepp som tyder på surfplattans pedagogiska innehåll, även Kristina Walldén Hillström använder begreppet i sin avhandling (2014, s. 13) för att understryka detta.

Varför IKT i förskolan?

Användning av teknik har ökat de senaste åren och idag har de flesta en dator hemma eller tillgång till dator i sin närmaste omgivning. För barn är användandet av teknik en självklarhet, något som inte alltid kan appliceras på vuxna. Teknikanvändandet har blivit en generationsfråga. Barn idag föds in i en generation där teknik används kontinuerligt i vardagen, såsom telefoner, datorer, surfplattor och tv-apparater. Barn har därför en bredare kunskap och kompetens i användandet av digitala medier än de tidigare generationerna vuxna (Klerfelt, 2002, s.257). Denna generationsfråga lyfts även fram i Walldén Hillströms avhandling där den yngre generationen förskollärare beskrivs som mer öppen i användandet av IKT. Kompetensen och kunskaperna om IKT i förskolan är varierande bland pedagogerna, även synen på vad en god barndom bör innehålla. Oberoende pedagogernas inställning till IKT är tekniken här för att stanna, följaktligen behöver de få uppleva vilken potential arbetet med IKT har med hjälp av utbildning, men även bli uppmärksammande på vilka begränsningar okunskapen medför (2014, s. 20). Förskolan har som uppgift att förbereda barnen på att komma ut i ett samhälle som präglas av ett stort informationsflöde. Barnen ska få möjlighet till att förvärva grundläggande kunskaper om hur de söker ny information i ett samhälle som är i ständig förändring (Lpfö98 rev. 2010 s. 6).

I Skolverkets rapport *IT-användning och IT-kompetens i skolan* belyser de att flera pedagoger i förskolan upplever sin digitala kompetens som otillräcklig inom flera områden. Pedagogerna anser sig bland annat sakna kunskapen som krävs för att använda digitala medier som ett pedagogiskt verktyg tillsammans med barngruppen. Detta leder till att de i större utsträckning använder digitala medier till dokumentation av barnen och verksamheten. Rapporten visar även att pedagogerna ser digitala medier som en värdefull resurs de vill använda mer i sin verksamhet, men att de saknar kompetensen för arbetet (2013 s. 11, 37).

I förskolans verksamhet kan införandet av IKT möta ett visst motstånd från pedagogernas håll, det kan vara svårt att förändra en redan befintlig pedagogiskt verksamhet (Lindahl & Folkesson, 2012, s. 426). I Antoni Badia, Julio Meneses och Carles Sigalés undersökning

kunde de identifiera fyra faktorer som kan påverka införandet av IKT i verksamheten. Dessa fyra faktorer är; kulturens normer och värderingar, pedagogers kunskaper kring IKT, hur de anpassar sig till de krav de nya redskapen ställer på dem samt vilket stöd pedagoger får i integrationen av ett nytt redskap. Införandet av IKT i verksamheten påverkas till största del av pedagogers värderingar, normer och attityder till detta men även beroende på vilket stöd de får utifrån, av till exempel förskolechefen (2013, s. 790-791). Förskolechefens och pedagogernas attityd till IKT påverkar införandet till lika stor del. Om förskolechefen ser positivt på IKT "smittar" det av sig på pedagogerna som i sin tur för vidare den positiva inställningen till barnen (Parnell & Bartlett, 2012, s. 55). Kompetensutveckling för pedagoger inom IKT har visat sig ha goda effekter på attityderna kring användandet, även införandet av IKT i verksamheten blev mer lättsam (Badia, Meneses & Sigalés 2013, s. 790-791).

Varför pedagogisk dokumentation i förskolan?

I förskolans läroplan står det att förskolläraren ska ansvara för att dokumentation av barns utveckling och lärande ska ske kontinuerligt och systematiskt. Dokumentationen ska bidra till att utveckla förskolans verksamhet och måste därför analyseras och utvärderas för att få syn på hur verksamheten gynnar barnens utveckling och lärande (Lpfö98 rev. 2010, s. 14).

Begreppet dokumentation har flera definitioner, men kan i vid bemärkelse förklaras som insamlandet av material. Vad man sedan gör med dokumentationen kan se olika ut, antingen används den för att visa vad man gjort eller så används den i syfte att utveckla verksamheten (Holmberg, 2015, s. 18). Det som skiljer sig mellan *dokumentation* och *pedagogisk dokumentation* är att dokumentationen blir pedagogisk först när pedagoger reflekterar över den, gärna tillsammans med barnen. Pedagogisk dokumentation är framåsyftande då den har som uppgift att ge konsekvenser för det fortsatta arbetet i verksamheten medan ett traditionellt dokumentationsarbete är bakåtsyftande, vilket betyder att den visar på vad som redan har skett (Lenz Taguchi, 2014, s. 13-14).

Dokumentation kan även beskrivas utifrån en *modernistisk kunskapssyn*. Med denna kunskapssyn anser man att det endast finns en verklighet, allt går att klassificera, systematisera och kategorisera utifrån en underliggande ordning. Människans utveckling kan alltså kategoriseras och delas in efter denna förutbestämda ordning. Kunskapssynen

genomsyras av ett *progressionstänkande* där utvecklingen sker från något grundläggande till mer avancerat, människan strävar alltid efter förbättring (Nordin-Hultman, 2004, s. 32-33). Utifrån denna kunskapssyn fokuserar dokumentationen på barnets utveckling och utvärderas mot de förutbestämda kategorierna av hur ett ”normalt” barn bör utvecklas (Dahlberg, Moss och Pence, 2014, s. 252). Pedagogisk dokumentation kan beskrivas utifrån en *postmodern kunskapssyn* där det inte finns en sann verklighet utan varje individ har sin egen. Dokumentationen kan alltså inte ses som den sanna bilden av verkligheten utan måste ses från olika människors perspektiv och verkligheter (Dahlberg, Moss & Pence, 1999, s. 25).

Den pedagogiska dokumentationen syftar till att synliggöra förskolans verksamhet och genom synliggörandet göra alla förskolans aktörer delaktiga i reflekterandet över den (Dahlberg, Moss och Pence, 2014, s. 254). En positiv aspekt i användandet av lärplattan i den pedagogiska dokumentationen är att den ger möjlighet till att fler aktörer kan ta del av barnens läroprocesser. Då lärplattan har kapacitet att både ta bild och video skapas möjlighet för andra att få en någorlunda reell bild av verkligheten, vilket är svårt att få endast genom stillbilder. Pedagogisk dokumentation med digitala medier skapar förutsättningar för pedagoger i förskolan att dela med sig av dokumentationer till förskolans aktörer och ger större chans till återkoppling och synliggörande av barnens läroprocesser (Parnell & Bartlett, 2012, s. 51-52, 56).

Ett viktigt begrepp i användandet av pedagogisk dokumentation är *kommunikation*. Kommunikationerna ska ske mellan alla verksamhetens aktörer samt miljön, vilket skapar möjlighet till att förstå och synliggöra olika sätt att se på samma fenomen (Lenz Taguchi, 2014, s. 13-14). Pedagogisk dokumentation handlar även om relationen mellan pedagoger och barn samt vad de skapar mening och kunskap om. Det ställer i sin tur krav på pedagogerna i användandet av pedagogisk dokumentation, att de är engagerade och involverade i barnens aktiviteter för att kunna fånga upp deras tankar och funderingar (Tarr, 2010, s. 11). Det centrala i den pedagogiska dokumentationen är att fånga barnens intressen och följa deras aktiviteter och relationer som pågår ”här och nu” i förskolans verksamhet. När barnen får vara med i dokumentationen och även själva dokumentera blir de delaktiga och utmanade till att reflektera över det som redan skett samt det som sker i stunden (Skolverket, 2012 s. 16).

Teoretisk utgångspunkt

Det här arbetets teoretiska utgångspunkt är det sociokulturella perspektivet på lärande och utveckling. I det sociokulturella perspektivet menar man att lärande sker i interaktion och samspel med andra och sin omgivning (Williams, Sheridan & Pramling Samuelsson, 2000 s. 30). Vi ser på lärande som något som sker i samspel mellan människor och har därför utformat en produkt med fokus på interaktion mellan pedagoger och barn i förskolan.

Lev S. Vygotskij, ansedd att vara det sociokulturella perspektivets grundare, använder sig av begreppen *artefakter* och *mediering* för att beskriva hur människan använder sig utav olika redskap för att kommunicera med sig själv och sin omgivning. *Artefakter* är de fysiska redskap som skapats av människan för ett specifikt syfte, som exempelvis penna och papper. Man talar även om *psykologiska redskap* som innefattar människans tankar, språk och symboler, redskap som används för kommunikation. Begreppet *mediering* beskriver människans tankar och handlingar i samspel med de fysiska och psykologiska redskapen, samt hur man med hjälp av dessa för sina lärprocesser framåt. Det viktigaste redskapet inom det sociokulturella perspektivet är språket. Genom språket kan vi ta del av andras perspektiv och förmedla våra erfarenheter och tankar, det är i användandet av och kommunikationen mellan redskapen, oss själva och andra som vi lär (Forssell, 2005, s. 118-119, 128; Jakobsson, 2012, 153-155).

Barn utvecklar kunskap och lärande i de sociala och kulturella verksamheter de befinner sig i. Beroende på dessa verksamheter, barnens relationer och tidigare erfarenheter ser lärandet olika ut (Säljö, 2010, s. 27-28). Ur ett sociokulturellt perspektiv på lärande och utveckling ser man tanken, medvetandet och den materiella världen som något oskiljaktigt. Det innebär att den kultur vi lever i och de artefakter vi människor använder oss av påverkar vårt tänkande, de kulturella artefakterna möjliggör en vidare utveckling i vårt sätt att tänka. Människan har i alla tider strävat efter att förbättra de befintliga artefakterna med hjälp av innovation och problemlösning, vilket lett fram till de artefakter vi använder i vår kultur idag (Jakobsson, 2012, s. 153, 168).

I det sociokulturella perspektivet är *kommunikation* ett centralt begrepp, vilket det även är inom pedagogisk dokumentation och IKT. En viktig del i förskollärarens arbete är att göra barn och andra pedagoger delaktiga i verksamheten. Genom kommunikation skapas en

gemensam förståelse för hur vardagen och omvärlden kan tolkas. När barns tankar, erfarenheter och handlingar tas tillvara i det pedagogiska arbetet blir barnen delaktiga och får inflytande över förskolans verksamhet (Eriksson, 2014, s. 217).

Omvärldsanalys - vad finns sedan tidigare och vad kan vår produkt tillföra?

För att ta reda på om vår produkt skulle bidra med något nytt gjorde vi en omvärldsanalys, det vi eftersökte var hemsidor och bloggar med tema IKT i förskolan. Vi använde oss av sökmotorer på internet, såsom www.google.com, för att undersöka vilka hemsidor som redan existerar och vad de i sådana fall innehåller. IKT i förskolan, blogg, hemsida, och digitala medier är exempel på begrepp vi använde oss av i sökandet efter liknande produkter. Omvärldsanalysen har avgränsats till sökning av hemsidor och bloggar på internet, andra sökmetoder ansåg vi inte var relevanta för vår produktutveckling. Med dessa sökord fann vi bloggar och hemsidor inriktade på IKT, informations- och kommunikationsteknik, i förskolan. Vi granskade dessa olika plattformar och dess innehåll för att utifrån det kunna skapa en produkt som bidrar med något nytt.

Några exempel på de internetsidor vi fann är www.iktiforskolan.moobis.se, www.forskolan.pedagogbloggar.se, www.iktsidan.com, www.it-anette.blogspot.se och www.annalundholm.se. Internetsidorna ger exempel på vad pedagoger kan använda för programvaror i förskolan, de ger även förslag på andra hemsidor och litteratur som behandlar IKT. Internetsidorna har till stor del inriktat sig på appar med en beskrivning på hur de fungerar, både med hjälp av film och med manualer. Hemsidan www.annalundholm.se kommer vi att presentera mer ingående då vi anser den ha ett bredare innehåll inriktat på IKT i förskolan än de andra internetsidorna. Anna Lundholm, som skapat hemsidan, brinner för IKT och arbetar som förskollärare samt IKT-inspiratör i Sollentuna kommun. Anna Lundholm har skrivit C-uppsatsen *Varför är din iPhone så stor? – En studie om iPad i förskolan* tillsammans med Erika Olsson, uppsatsen finns att tillgå på hemsidan. Med utgångspunkt i deras uppsats erbjuder de utbildningar, föreläsningar, och workshops i ämnet med syfte att inspirera pedagoger till att börja arbeta med iPads i förskolan och skolan. På hemsidan finns beskrivningar om hur man kan använda lärplattan i den pedagogiska

verksamheten med fokus på olika appar. Likt de tidigare internetsidor vi nämnt finns det även förslag på andra IKT- inriktade hemsidor.

Det vi saknar på hemsidorna är förslag på hur pedagoger i förskolan konkret kan använda IKT i den pedagogiska verksamheten. Vår produkt kommer att bidra med vägledning och tydliga guider för hur pedagoger tillsammans med barnen kan använda IKT i den pedagogiska verksamheten. Produkten har utformats utifrån en *inkrementell design*. Det betyder att vi utgått ifrån de internetsidor som redan finns på marknaden, men omformat och avgränsat innehållet för att anpassa vår produkt till den målgrupp vi valt att inrikta oss mot (Wikberg Nilsson, Törlind & Ericson, 2015, s. 17-18). Vi valde att i ett första skede avgränsa hemsidans innehåll till pedagogisk dokumentation med hjälp av lärplattan.

Från idé till produkt

Arbetsfördelning

Under arbetets gång har vi valt att i största möjliga mån skriva tillsammans. Detta ansåg vi var av betydelse då båda måste vara delaktiga och involverade i hela arbetsprocessen. I arbetet har vi kunnat ta hjälp av och stötta varandra genom diskussioner och gemensamma reflektioner. Detta ser vi som en viktig resurs och har därför valt att till största del träffas och arbeta tillsammans, även då vi delade upp arbetet.

I vår bakgrund har vi delat upp ansvaret att söka kunskap och tidigare forskning om de olika områdena. Amanda Uddgård har ansvarat för avsnittet: *Varför IKT i förskolan?* och Ylva Lilja för avsnittet: *Varför pedagogisk dokumentation i förskolan?* Vi har sedan valt att skriva ihop texterna tillsammans för att skapa ett enhetligt språk i rapporten.

Arbetsprocess

Innan examensarbetets början hade vi en klar bild av vad för produkt vi ville skapa, vi ville skapa en app som kunde stödja flerspråkiga barns tillägnande av ett andraspråk. Vi tog kontakt med en speldesigner vid Campus Gotland som skulle hjälpa oss med arbetet att skapa appen, hon påpekade dock tidigt att vi inte skulle hinna göra en app utan endast en prototyp. Detta bidrog till att vi beslutade oss för att byta fokus och produkt till IKT, pedagogisk dokumentation och hemsida. Vi ville ha en så färdig produkt som möjligt till vår målgruppsundersökning då vi ansåg att en färdig produkt får en rättvisare bedömning samt en mer reell prövning av målgruppen.

När vi bestämt oss för vad vi skulle fokusera på och skapa gjorde vi en omvärldsanalys för att se vad som redan finns på marknaden samt vad vår produkt kan bidra med. Vi tog tidigt kontakt, via telefon, med en förskola som var intresserad av att pröva produkten. På denna förskola har en av oss haft sin verksamhetsförlagda utbildning och hade således redan en relation till målgruppen, något som påverkade valet. De pedagoger som har prövat produkten är en förskollärare och en barnskötare som tillsammans har ansvar för en barngrupp i åldrarna tre och fyra år.

Efter omvärldsanalys och avgränsning började vi söka artiklar inom våra valda områden, IKT och pedagogisk dokumentation. I sökandet av artiklar till ämnesområdet IKT märkte vi att det var svårt att hitta forskning kring det som var relevant för vår produkt. Artiklarna handlade övervägande om pedagogers förhållningssätt till IKT i förskolan, inte om hur IKT konkret används i verksamheten. Detta medförde att vi hade svårt att komma igång med skrivarbetet.

Utformandet av hemsidan

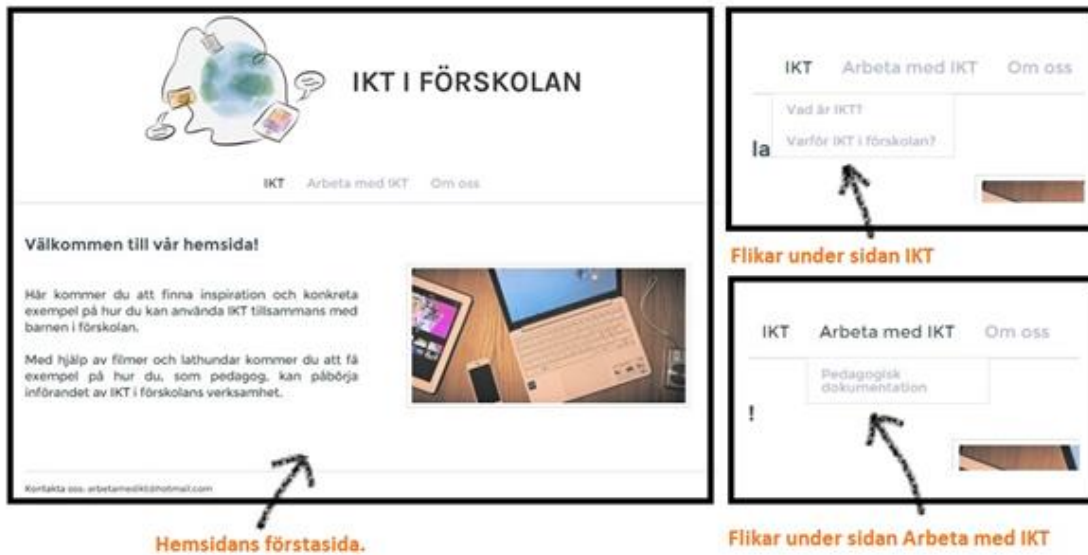
Vi deltog i en workshop med Susanne Engström (2015-10-15) som inriktade sig mot produktutveckling. Under denna workshop fick vi en ny uppfattning om hur vi ska arbeta med vår produktutveckling. Vi hade fokus på artiklarna och att få fram vad forskningen sa istället för att börja utveckla produkten. Engström menade att vi först måste fokusera på produkten för att under skapandeprocessen se vad vi måste skapa mer kunskap om. Vi började därmed utveckla vår produkt. Hemsidan skapade vi via www.weebly.com då vi har kunskap och tidigare erfarenheter av att arbeta med denna programvara. Weebly är en webbplats där man med enkla medel kan bygga sin egen hemsida.

Hemsidan vi skapat heter www.arbetamedikt.weebly.com och är uppbyggd med olika huvudsidor och undersidor för att ge struktur och göra den användarvänlig. Strukturen vi använt heter *hierarkisk disposition*, vilket betyder att man börjar med att informera om det övergripande och därefter smalnar av till det mer specifika (Englund Hjalmarsson & Guldbbrand, 2009, s. 24).

Den första sidan är *IKT* där övergripande information om vad hemsidan har att erbjuda står skrivet. Denna sida har även två undersidor, med ett mer specifikt innehåll. Undersidorna heter *Vad är IKT?* och *Varför IKT i förskolan?* vilka ger en kort beskrivning om vad IKT är, vad förskolans läroplan säger samt vad som står i Skolverkets rapport *IT-användning och IT-kompetens i skolan* (2013). Därefter kommer en sida som heter *Arbeta med IKT* med undersidan *Pedagogisk dokumentation*, på denna sida har vi lagt upp en beskrivning av de uppdrag målgruppen ska utföra (för att få en överblick av hemsidan, se bild 1). Det finns en lathund samt en instruktionsfilm med beskrivningar om hur pedagogerna ska gå tillväga för att skapa en film i iMovie. Uppdraget är att tillsammans med barnen i förskolan dokumentera

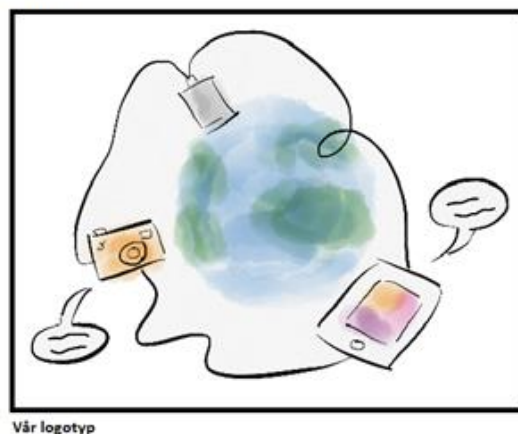
med lärplattan och därefter skapa en dokumentationsfilm. Den sista sidan är *Om oss*, där finns det en kort beskrivning om vilka vi är.

Bild 1.

Vid publicerandet av vår hemsida valde vi att tillverka en egendesignad logotyp, vi ville visa vår tanke kring IKT med hjälp av en bild och få hemsidan mer personlig. Logotypen illustrerar hur vi med hjälp av IKT kan kommunicera med hela världen genom olika digitala medier såsom lärplattan, USB-minnet och digitalkameran (se bild 2).

Bild 2.

Förutom logotypen designade vi även en header för att skapa en känsla av vad vår hemsida behandlar. Headern visade en bild på en lärplatta, dator, mobiltelefon och digitalkamera. Vi

valde dock att ta bort den efter en tid när vi utvecklat mer kunskap om webbdesign från boken *Klarspråk på nätet: så skriver du för att nå fram med ditt budskap på webben*. I boken beskriver Helena Englund Hjalmarsson och Karin Guldbbrand vikten av att läsaren snabbt ska få en överblick över texten på sidan utan att behöva scrolla ner (2009, s. 42-43). I weebly finns det förutbestämda teman att välja mellan vid skapandet av en hemsida, detta medförde att vi inte kunde förminska vår header så mycket som vi önskade. Med den anledningen valde vi att ta bort den då användarna var tvungna att scrolla ner för att se sidans innehåll.

Hemsidans innehåll - text och media

På internet gäller det att fånga användarnas intresse genom att snabbt ge den informationen de söker. Startsidans första mening ska förmedla det budskap och den information hemsidan har att erbjuda, en teknik som kallas *frontlastning*. Det ställer krav på oss som skribenter att formulera våra texter så kortfattat och innehållsrikt som möjligt, gärna att det även ryms på en sida för att användaren inte ska behöva scrolla ner (Englund Hjalmarsson & Guldbbrand, 2009, s. 42-43). I enlighet med detta har vi valt att hålla hemsidans skriftliga innehåll kort och koncist och endast skriva ut den information vi anser vara av vikt för användaren.

För att komplettera vårt kortfattade textinnehåll på sidan *Arbeta med IKT* skapade vi en bild med text som symboliserar vad IKT kan innefatta och bidra med i förskolans verksamhet. De begrepp vi använt oss av har vi kommit i kontakt med i litteraturen och genom vår målgruppsundersökning. Begreppens olika färger har vi valt då vi anser att de signalerar glädje och en lekfullhet till IKT. Englund Hjalmarsson och Guldbbrand nämner att det är viktigt att veta att färger skapar olika signaler och reaktioner hos läsaren (2009, s. 149). Efter publicerandet av bilden på hemsidan fick vi feedback från vår handledare att begreppet *kommunikation* inte syntes tydligt (se bild 3). Då kommunikation är ett av de viktigaste begreppen inom IKT, det sociokulturella perspektivet och pedagogisk dokumentation valde vi att ändra textfärgen från gul till orange (se bild 4).

Bild 3.

Bild 4.

Skapande av lathund och instruktionsfilm

För att få ett bra flyt under inspelningen av vår instruktionsfilm valde vi att inledningsvis skapa en lathund. Valet gjorde vi då instruktionerna på filmen ska överensstämma med lathunden för att skapa en tydlighet för målgruppen. Vår instruktionsfilm spelade vi in med hjälp av en mobiltelefon. Under inspelningen gav en av oss instruktioner från vår lathund och den andra navigerade i appen. Inspelningen lade vi sedan in i iMovie där vi redigerade ljud och bild. För att kunna ladda upp vår iMovie på hemsidan var vi tvungna att skapa en internetlänk, därför fick vi först ladda upp den på www.youtube.com på ett privat konto.

Anledningen till varför vi valde att skapa en instruktionsfilm och en lathund är för att människor lär på olika sätt med hjälp av olika sinnen. De olika sinnen människor använder sig av vid inläring är det *auditiva*, *visuella*, *kinestetiska* och det *taktila*. Människor som lär sig bäst genom hörselsinnet kallas auditiva inlärare, de lär sig främst genom diskussioner där de själva får sätt ord på vad de skapar kunskap om. Visuella inlärare lär genom att titta på vad de förväntas lära sig. Kinestetiska inlärare skapar kunskap genom att själva aktivt få delta i lärandet, men de måste ha en förståelse för vad de ska göra och varför. De taktila inlärarna måste själva få röra och känna då det skapar förståelse och kunskap via känselsinnet (Boström, 1998, s. 56). Med vår film och lathund har vi gett möjlighet till att lära med alla sinnen. Genom filmen får de auditiva inlärarna höra instruktioner, de kinestetiska- och de taktila inlärarna får själva uppleva och känna genom att följa instruktionerna samt aktivt pröva att göra på sin egen lärplatta. Med lathunden får de visuella inlärarna själva läsa och förstå instruktionerna samtidigt som de får visuellt stimuli genom filmen.

Målgruppsundersökning

Förberedelser inför första mötet med målgruppen

En del av hemsidans innehåll valde vi att skapa innan vi träffade målgruppen för första gången. Pedagogerna fick redan innan vårt besök ta del av hemsidan genom en länk via e-post, vi ville att de skulle få en uppfattning om vad vi har för visioner med hemsidan. Genom detta får målgruppen en chans att påverka och ge synpunkter på hur vår produkt vidare ska utformas, för att på bästa sätt tillfredsställa deras behov. Åsa Wikberg Nilsson, Peter Törlind och Åsa Ericson beskriver att människor lättare uttrycker sina behov om de har en befintlig produkt att utgå ifrån (2015, s. 23). Att skapa en del av hemsidans innehåll innan första mötet bedömde vi därför vara fördelaktigt.

Att utgå från målgruppens behov och förutsättningar kallas för att man arbetar *användarorienterat*. Det är viktigt att produkten anpassas efter användarens behov, inte de behov vi själva upplever existerar hos den valda målgruppen. Våra uppfattningar ska inte styra de val vi gör i utvecklandet av produkten, vi måste således möta målgruppen för att få deras synpunkter och utifrån dem göra våra val (Wikberg Nilsson, Törlind & Ericson, 2015, s. 22-23).

Intervjumetod

Den metod vi valt att använda oss av i vår målgruppsundersökning är *fokuserad intervju*. I denna intervjuform förbereder sig intervjuaren med frågor och ger respondenterna större frihet att fundera över och besvara de frågor som ställs, även diskutera de tankar som väcks under intervjun (Bell, 2006, s. 162). Vi förberedde frågor att utgå ifrån som stöd under intervjun för att den inte skulle stagnera. Frågorna var ostrukturerade och utgick från området IKT i förskolan.

Intervjun spelades in med röstinspelning via mobiltelefon vilket gav möjlighet till att gå tillbaka och lyssna på respondenternas svar flera gånger. Metoden bidrar även till att intervjuarna kan ägna sin fulla uppmärksamhet åt respondenterna, utan att behöva koncentrera sig på att anteckna (Bell, 2006, s. 165).

Etiska ställningstaganden

Detta arbete har utformats i enlighet med vetenskapsrådets fyra forskningsetiska principer. Principerna är: *informations-, samtyckes-, konfidentialitets- och nyttjandekravet*. Dessa krav innefattar deltagarnas rätt till information om undersökningen, frivilligt deltagande med rätt att närhelst avsluta sin medverkan, uppgifternas konfidentialitet och vetskapen om att denna undersökning endast används i forskningssyfte (Vetenskapsrådet, 2002, s. 7-14). Deltagarna fick denna information genom ett informationsbrev de blev tilldelade vid första mötet (se bilaga 1).

Första mötet med målgruppen

Första mötet med målgruppen (2015-10-23), som bestod av en förskollärare och en barnskötare, ägde rum på förskolan där de arbetar. Innan mötet startade fick de läsa igenom ett informationsbrev om vår målgruppsundersökning och studie (se bilaga 1). Pedagogerna gav därefter samtycke till medverkan i studien samt till att mötet spelades in med röstinspelning på en mobiltelefon. Mötet började med att vi presenterade hemsidan och dess innehåll för att ge pedagogerna en introduktion om hur den är uppbyggd för att därefter ställa frågor (se bilaga 2). Frågorna förberedde vi innan mötet och de var utformade för att ge oss en överblick över deras kunskaper, erfarenheter och inställningar till IKT i förskolan. Den information vi fick utifrån frågorna använde vi oss av i vidareutvecklandet av hemsidan för att i största möjliga mån göra den *användarorienterad*.

Efter introduktionen presenterades uppdraget vi utformat, att använda lärplattan i den pedagogiska dokumentation samt skapa en film i iMovie tillsammans med barnen. Filmen och lathunden visades och vi fick direktrespons från pedagogerna. De trodde att filmen och lathunden skulle vara till stor hjälp då alla lär på olika sätt, man får information visuellt, auditivt och taktilt. Pedagogerna uttryckte även att vi genom vår produkt ger dem den "push" de behöver för att komma igång med arbetet med IKT. De tror att deras arbete kan skapa positiv effekt och sprida sig till de andra pedagogerna på förskolan.

Innan mötet avslutades bokade vi in ett nytt möte, vilket visade sig bli det avslutande mötet. På det avslutande mötet planerade vi att samtala om hur uppdraget hade gått samt hur vi kan utveckla vår produkt. Det är med hjälp av målgruppen och uppdraget vi får vetskap om

produkten har bidragit med den informationen som krävs för att använda lärplattan i den pedagogiska dokumentationen.

Prövning och utvärdering av produkt

Vår valda målgrupp fick, i överenskommelse med oss, drygt två veckor på sig att pröva produkten innan vi besökte dem för ett avslutande möte.

Målgruppen prövar produkten

Innan pedagogerna använde iMovie-appen tillsammans med barnen förberedde de sig genom att själva titta igenom instruktionsfilmen och lathunden på hemsidan, vilket en av pedagogerna beskrev gav dem en säkerhet i användandet av iMovie-appen.

Appen prövades på två olika sätt. Vid ett tillfälle blev barnen uppdelade två och två och fick tillsammans dokumentera under en aktivitet. Av de bilder barnen tog fick de gemensamt välja ut fyra bilder de ville använda i sin film i iMovie. Pedagogerna valde att begränsa antalet bilder då de kände att de ville göra det så ”enkelt” som möjligt vid första provandet, detta för att skapa säkerhet i användandet av appen. En av pedagogerna uttryckte att ”då det var första gången vi provade appen var vi inte ute efter något resultat, vi ville endast testa appen tillsammans med barnen och göra det så tidseffektivt som möjligt”. Till de fyra bilderna fick barnen sedan, två och två, välja bakgrundsmusik och göra röstinspelning i iMovie där de berättade vad bilderna visade.

iMovie-appen prövades även genom ett andra tillvägagångssätt där pedagogerna stod för att ta och välja bilder från en aktivitet till dokumentationsfilmen. Röstinspelningen fick däremot barnen som deltog under aktiviteten spela in.

Vid båda tillvägagångssätten skedde röstinspelningarna till dokumentationsfilmerna enligt samma mönster. För att barnen skulle minnas vad de gjort under aktiviteten fick de titta på filmen med bilderna ett antal gånger innan röstinspelningen ägde rum. Pedagogerna valde denna metod för att barnen skulle få chans att reflektera över vad de ville berätta.

Utvärdering med målgruppen

Vi utvärderade hemsidan tillsammans med målgruppen (2015-11-11) under en fokuserad intervju, jämförlig med det första intervjutillfället. För att få en så omfattande utvärdering som möjligt utformade vi frågor (se bilaga 3) innan mötet, vi ville inte riskera att betydelsefull information om produkten skulle utelämnas. För att vi skulle kunna gå tillbaka och lyssna på svaren igen spelades intervjun in via en mobiltelefon, något vi fick medgiva till även denna gång (för information om intervjumetod och etiska ställningstagande se s. 15-16).

Intervjun inleddes med en fråga om vad uppdraget de tilldelats vid första mötet hade resulterat i. Pedagogerna berättade att uppdraget gått väldigt bra, de hade gjort flertalet filmer som var uppskattade av både pedagoger och barn. Hemsidan var till stor hjälp då instruktionerna till uppdraget var tydliga och presenterades på ett pedagogiskt vis. En pedagog uttryckte att med hjälp av hemsidan och instruktionerna för iMovie-appen "borde man inte kunna göra fel", vilket vi strävade efter när vi skapade produkten. Vid frågan om hemsidans textinnehåll var tillfredsställande fick vi till svar att de tyckte texterna var relevanta för hemsidans syfte. Texterna gav mycket information utan att vara övermäktiga, innehållet var lättläst och adekvat. Pedagogerna var även positivt inställda till hemsidans uppbyggnad och tyckte att den var lättnavigerad - det var lätt att hitta den information de eftersökte.

Under mötet berörde vi de olika lärostilarna, vilket vi även gjorde under det första mötet med målgruppen. Då våra instruktioner är tydliga och anpassade för de olika lärostilarna ansåg en av pedagogerna att även barnen, på egen hand, kan använda instruktionsfilmen för att skapa sin egen dokumentationsfilm i iMovie. En fördel med att arbeta på detta sätt, när ett barn får kunskap om iMovie, är att barnet sedan kan lära andra barn men även pedagoger. Ännu en fördel med detta är, som en pedagog uttryckte det, "att om en pedagog är osäker i användandet av iMovie kan hen ta hjälp av barnen och titta på instruktionsfilmen tillsammans med dem". Lärandet blir kollektivt, barn och pedagoger lär av varandra och delar med sig av sina kunskaper.

Pedagogerna var positivt inställda till produkten och hade saknat en sådan "enkel" hemsida, både i innehåll och navigering. Dock framkom det att hemsidan inte är lika lättnavigerad på

lärplattan som på datorn. Hemsidans olika huvudsidor och undersidor var svåra att identifiera då de hamnade i en liten menyruta uppe i vänstra hörnet, istället för att vara fullt synliga som på datorns skärm. Då lärplattans layout inte är något vi kan förändra gav vi förslaget till målgruppen att vi kan lägga till en instruktion på hemsidans förstasida där vi beskriver var menyn ligger på lärplattans skärm. Pedagogerna vill fortsätta använda sig av lärplattan i den pedagogiska dokumentationen, de kommer även att presentera hemsidan på kommande arbetsplatsträff för att alla kollegor ska kunna ta del av den.

Pedagogerna hade inga negativa synpunkter på produkten men framförde förslag på hur produktens innehåll kan utvidgas med fler instruktionsfilmer och lathundar, inriktade mot andra appar. Vidare önskade pedagogerna ytterligare instruktioner till iMovie-appen där de kan fördjupa sina kunskaper om redigering, hur man sänker/höjer ljudet, hur man förlänger bilder för att anpassa dem till ljudet etcetera.

Vidare framgick det att pedagogerna ville ha förslag på hur de kan få ut den pedagogiska dokumentationen (filmen i iMovie) till vårdnadshavarna, för att den inte ska "fastna" på förskolan. Det pedagogerna var mest intresserade av var hur man kan omvandla filmen till en QR-kod, på det viset kan vårdnadshavarna få hem dokumentationsfilmen i pappersformat och bli delaktiga i den pedagogiska dokumentationen.

Diskussion

Vår målgrupp har en positiv attityd till IKT, vilket speglas i utvärderingen. I Badia, Meneses och Sigalés undersökning kom de fram till att införandet av IKT påverkas till största del av pedagogers värderingar, normer och attityder till digitala medier (2013, s. 790-791). Utifrån denna forskning är vi medvetna om att målgruppens utvärdering skulle sett annorlunda ut om pedagogerna inte haft en lika positiv attityd.

Pedagogers attityder till IKT påverkas även av den kunskap de besitter i ämnet, detta bekräftar Badia, Meneses och Sigalés (2013) i sin undersökning, något som även Walldén Hillström konstaterar i sin avhandling. Forskning har visat att när pedagoger i förskolan får möjlighet att utveckla sina kunskaper inom IKT har det gett positiva effekter på deras attityder (2014, s. 20). Okunskap skapar osäkerhet vilket även Skolverkets rapport visar, pedagoger upplever sig ha otillräckliga kunskaper och känner sig därför inte trygga med att använda digitala medier i deras pedagogiska verksamhet (2013, s. 11, 37). Genom kunskap får de möjlighet att se vad IKT har att erbjuda när det används i ett pedagogiskt syfte, lärplattan blir till en värdefull resurs.

Vårt uppdrag till målgruppen var att tillsammans med barnen använda lärplattan i den pedagogiska dokumentationen. Uppdraget ställde krav på att både pedagoger och barn var involverade för att skapa ett gemensamt fokus. Pat Tarr belyser att pedagogisk dokumentation bygger på relationen mellan pedagoger och barn samt vad de skapar mening om (2010, s. 11). Skolverket menar därtill att pedagogisk dokumentation bidrar till att främja barnens eget reflekterande och delaktighet när de själva får medverka i dokumentationsprocessen (2012, s. 16). Eftersom att ingen av pedagogerna eller barnen hade tidigare erfarenheter av detta arbetssätt skapades ett nytt ömsesidigt lärande, de fick tillsammans reflektera och kommunicera kring vad de skapade mening om.

Under utvärderingen med målgruppen påtalade en av pedagogerna att vår produkt främjar ett *kollektivt lärande*, inte endast kollegor emellan, utan även bland barnen. Kollektivt lärande är ett begrepp som saknar en specifik definition, det tolkas olika beroende på vilket perspektiv man intar. Jon Ohlsson lyfter fram en definition av begreppet som stämmer överens med vår tolkning, att ett kollektivt lärande sker genom interaktion och

kommunikation mellan människor. Kollektivt lärande skapas genom interaktiva och kommunikativa handlingar där människor tillsammans skapar en gemensam förståelse av en uppgift, samt strategier för att lösa den (2005, s. 228). Kollektivt lärande kan även kopplas till det sociokulturella perspektivet på lärande och utveckling där kommunikation är ett centralt begrepp. Ett viktigt uppdrag i förskollärares yrkesroll är att göra barnen delaktiga i verksamheten. Genom kommunikation kan en lyhörd pedagog tillvarata barnens tankar och funderingar och låta dem få inflytande över förskolans verksamhet (Eriksson, 2014 s. 217).

Barn idag föds in i ett samhälle som genomsyras av IKT och redan i tidig ålder utvecklar de en digital kompetens. Barnen har en bredare kunskap och kompetens i användandet av digitala medier än de tidigare generationerna (Klerfelt, 2002 s. 257-258). I överensstämmelse med Klerfelt anser vi det vara centralt i förskolans verksamhet att pedagoger arbetar för att ta tillvara barnens digitala kompetens. Med vår produkt vill vi ge pedagoger kunskap om IKT och utmana dem i sitt lärande för att de i sin tur, förhoppningsvis, ska kunna utmana barnens lärande.

Utifrån tidigare forskning och vår målgruppsundersökning anser vi att det som påverkar införandet och användandet av IKT i hög grad är pedagogers okunskap. Även om pedagoger har en positiv inställning till IKT känner de att de saknar tillräcklig kunskap i ämnet för att använda det i den pedagogiska verksamheten. Pedagogerna i vår målgruppsundersökning ansåg sig själva ha bristfällig kunskap om hur de ska använda IKT i verksamheten. Vår hemsida bidrog med information om IKT, även om ämnet endast berörs i liten omfattning fann pedagogerna informationen till stor hjälp. Med instruktionsfilmen och lathunden upplevde pedagogerna att de blev tryggare och kände en säkerhet i användandet av iMovie-appen tillsammans med barnen. Ett av våra mål med produkten var att visa pedagoger att det inte behöver vara komplicerat att arbeta med IKT i förskolan. Verktygen vi presenterade på hemsidan, uttryckte pedagogerna, gav dem tillit till sin egen förmåga och lust till att utveckla arbetet med IKT. Utfallet av deras uppdrag resulterade i en ambition att föra den nya kunskapen vidare till sina kollegor.

Slutsats

Syftet med vår produkt var att skapa en lättnavigerad hemsida där pedagoger i förskolan kan erhålla konkreta tips på hur man kan införa IKT i förskolan, med fokus på pedagogisk dokumentation med lärplattan. Under utvärderingen talade pedagogerna om att de använde sig av hemsidan för att, på ett konkret sätt tillsammans med barnen, börja använda IKT i verksamheten. Instruktionerna på hemsidan ansåg pedagogerna vara så tydliga att de inte kunde göra fel, vilket vi hade som mål när vi skapade dem. Vi ville med vår produkt visa på att IKT i verksamheten inte ska vara något som är komplicerat att arbeta med.

Under arbetsprocessen har vi arbetat användarorienterat vilket innebär att vi fått ta ett steg tillbaka och sträva efter att inta målgruppens perspektiv. Utifrån detta arbetssätt har vi under hela produktutvecklingen varit uppmärksamma på våra förutfattade meningar om vad vi tror målgruppen har för tidigare kunskaper inom IKT. I och med att vi varit uppmärksamma på detta har vi känt trygghet i våra val som rört utvecklandet av hemsidan, instruktionsfilmen och lathunden.

Utifrån den tidsram vi haft under detta arbete är vi tillfredsställda med produktens utformning och innehåll. Även målgruppen uttryckte sig vara nöjda med produkten men gav förslag på hur den skulle kunna vidareutvecklas med fler instruktioner inriktade på iMovie, men även andra appar. Vi instämmer med detta och om mer tid funnits tillgodo skulle produkten, utifrån utvärderingen med målgruppen, kunna utvecklas än mer.

I början var pedagogisk dokumentation en stor del av vårt fokus, men blev under arbetets gång åsidosatt. Detta tror vi beror på att målgruppen önskade mer kunskap inom IKT och det blev därför mer centralt under målgruppsundersökningarna. I efterhand upplever vi detta som en brist i vårt arbete då syftet var att lärplattan skulle användas som resurs i den pedagogiska dokumentationen. Vi ville att den pedagogiska dokumentationen skulle fungera som en inkörsport till användandet av IKT i verksamheten och var därför också av stor vikt i arbetet.

Waldén Hillström skriver i sin avhandling, med hänvisning till Klerfelt (2007), att yngre generationer förskollärare har en öppnare inställning till användandet av IKT (2014, s. 20). Vi tror därför att IKT, inom några år när yngre generationer förskollärare börjar arbeta,

kommer ses som en självklarhet i förskolans verksamhet. IKT kommer vara en naturlig del i verksamheten och ses som en betydande resurs och komplement till vad förskolan har att erbjuda idag. Kunskap och kompetens hos pedagogerna är viktigt för att utveckla verksamheten och föra barnens lärande och utveckling framåt.

Litteraturlista

- Almqvist, Jonas (2002). Undervisning och/eller underhållning. I Roger Säljö & Jonas Linderöth (red.), *Utm@ningar och e-frestelser: it och skolans lärkultur* (s. 77-96). Stockholm: Prisma.
- Badia, Antoni, Meneses, Julio & Sigalés, Carles (2013). Teachers' perceptions of factors affecting the educational use of ICT in technology-rich classrooms. *Electronic Journal of Research in Educational Psychology*, no 31, p. 787-808.
- Boström, Lena (1998). *Från undervisning till lärande*. Jönköping: Brain Books AB.
- Dahlberg, Gunilla, Moss, Peter & Pence, Alan (1999). *Beyond Quality in Early Childhood Education and Care: Postmodern Perspectives*. London: Falmer Press.
- Dahlberg, Gunilla, Moss, Peter & Pence, Alan (2014). *Från kvalitet till meningsskapande: Postmoderna perspektiv - exemplet förskolan*. Stockholm: Liber AB.
- Englund Hjalmarsson, Helena & Guldbrand, Karin (2009). *Klarspråk på nätet: så skriver du för att nå fram med ditt budskap på webben*. Sundbyberg: Pagina förlags AB.
- Eriksson, Anette (2014). Barns delaktighet i förskolan. I Anette Sandberg (red.), *Med sikte på förskolan - barn i behov av stöd*, (s. 215-230). Lund: Studentlitteratur AB.
- Forssell, Anna (2005). *Boken om pedagogerna*. Stockholm: Liber AB.
- Granberg, Otto & Ohlsson, Jon (2005). Kollektivt lärande i team - om utveckling av kollektiv handlingsrationalitet. *Pedagogisk Forskning i Sverige*, Årg 10, Nr. 3-4, s. 227-243.
- Holmberg, Charlotte (2015). *Så är det ju – den blir aldrig färdig! En etnografisk studie om förskolepedagogers arbete med pedagogisk dokumentation*. Stockholm: Stockholms universitet.
- Jakobsson, Anders (2012). Sociokulturella perspektiv på lärande och utveckling: lärande som begreppsmässig precisering och koordinering. *Pedagogisk Forskning i Sverige*, Årg. 17, Nr. 3-4, s. 152-170.
- Klerfelt, Anna (2002). Sagor I ny skepnad. I Jonas Linderöth & Roger Säljö (red.), *Utm@ningar och e-frestelser: it och skolans lärkultur*, (s. 257-279). Stockholm: Prisma.
- Lenz Taguchi, Hillevi (2014). *Varför pedagogisk dokumentation? Verktyg för lärande och förändring i förskolan och skolan*. Malmö: Gleerups Utbildning AB.

- Lindahl, Mats Gunnar & Folkesson, Anne-Mari (2012). ICT in preschool: friend or foe? The significance of norms in a changing practice. *International Journal of Early Years Education, Vol. 20, No. 4, Dec 2012, p. 422-436.*
- Lpfö98 (2010). *Läroplan för förskolan. Reviderad 2010.* Utbildningsdepartementet. Stockholm: Skolverket.
- Nordin-Hultman, Elisabeth (2004). *Pedagogiska miljöer och barns subjektskapande.* Stockholm: Liber AB.
- Parnell, Will & Bartlett Jackie (2012). iDocument- How Smartphones and Tablets Are Changing Documentation in Preschool and Primary Classrooms. *YC: Young Children, Vol. 67, Issue 3, May 2012, p. 50-58.*
- Skolinspektionen (2011). *Litteraturoversikt för IT-användning i undervisningen (Dnr 40–2010:5753, version 1.0).* Stockholm: Skolinspektionen.
- Skolverket (2013). *IT-användning och IT-kompetens i skolan* (rapport nr 386). Stockholm: Skolverket.
- Skolverket (2012). *Uppföljning, utvärdering och utveckling i förskolan- pedagogisk dokumentation.* Stockholm: Skolverket.
- Säljö, Roger (2010). *Lärande och kulturella redskap: om lärprocesser och det kollektiva minnet.* Lund: Studentlitteratur AB.
- Tarr, Pat (2010). Curiosity, Curriculum and Collaboration Entwined: Reflections on Pedagogical Documentation. *Canadian Children, Vol. 35, No. 2, p. 10-14.*
- Waldén Hillström, Kristina (2014). *I samspel med surfplattor: Om barns digitala kompetenser och tillträde till digitala aktiviteter i förskolan.* Uppsala: Institutionen för pedagogik, didaktik och utbildningsstudier, Department of Education.
- Wikberg Nilsson, Åsa, Törlind, Peter & Ericson, Åsa (2015). *Design, process och metod.* Lund: Studentlitteratur AB.
- Williams, P, Sheridan, S & Pramling Samuelsson, I (2000). *Barns samlärande – en forskningsöversikt.* Stockholm: Skolverket.

Elektroniska resurser:

NE.se [Elektronisk resurs]. (2000-). Malmö: Nationalencyklopedin

Vetenskapsrådet (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning [Elektronisk resurs]*. Stockholm: Vetenskapsrådet.

Muntliga källor:

Engström, Susanne (2015). Workshop. Produktutvecklingsprocessen (2015-10-15).

Bilaga 1

Till pedagoger på xxx förskola

Information om en målgruppsundersökning kring IKT i förskolan

Vi är lärarstudenter som går sista terminen på förskolläraryrket och har påbörjat ett självständigt arbete vid Institutionen för pedagogik, didaktik och utbildningsstudier, Uppsala universitet.

Under kursen har vi valt att skapa en hemsida med inriktning på IKT i förskolan. Syftet med arbetet är att inspirera och underlätta arbetet med IKT för pedagoger där vi valt att avgränsa till pedagogisk dokumentation och lärplatta.

Denna hemsida ska användas och utvärderas av er pedagoger i förskolan för att vi ska kunna utveckla vår produkt. Vi vill klargöra att fokus ligger på utvecklandet av produkten, inte på er prestation.

Deltagandet i målgruppsundersökningen innebär att vi kommer att träffa er minst två gånger under kursens gång. Vi kommer att samla in data genom intervjuer med ljudinspelning.

Datainsamlingen kommer att ske under oktober och november månad. Insamlade data kommer att analyseras under innevarande termin. Data kommer att hanteras och förvaras på sådant sätt att ingen obehörig kan ta del av den, samt avskilt från personuppgifter. I redovisningar av studien kommer alla personuppgifter vara borttagna.

Deltagandet i studien är frivilligt. Deltagandet kan avbrytas när som helst, även efter att datainsamlingen är genomförd. Ingen ekonomisk ersättning utgår.

Om ni har ytterligare frågor angående arbetet går det bra att kontakta oss eller vår handledare.

Studiens handledare: Gabriella Gejard, Doktorand vid Institutionen för pedagogik, didaktik och utbildningsstudier

e-post: gabriella.gejard@edu.uu.se

Uppsala den 21 oktober 2015

Amanda Uddgård, amanda.uddgard.7903@student.uu.se

Ylva Lilja, ylva.lilja.2568@student.uu.se

Bilaga 2

Underlag inför målgruppsundersökning 23/10 på XXX förskola.

Vi har valt att avgränsa vårt arbete till pedagogisk dokumentation med lärplattan som digitalt verktyg.

1. Vad är IKT för er?
2. Vad har ni för tankar kring IKT?
3. Känner ni er trygga i användandet av olika digitala medier?
4. Använder ni er av digitala medier i det pedagogiska arbetet? Hur?
5. Vad vill ni att vår hemsida ska bidra med?
6. Vad kan vi utveckla på hemsidan, i lathunden och i introduktionsfilmen för att underlätta för er?
7. Finns det något ytterligare inslag/kunskap ni skulle vilja finna på hemsidan? (rapporter, app-tips, qr-guider, litteratur).

Bilaga 3

Underlag inför målgruppsundersökning 11/11 på XXX förskola.

1. Hur har det gått med uppdraget?
2. Vad fungerade bra/mindre bra?
3. Var hemsidan till hjälp - lathund, iMovie? Uppfyllede den era förväntningar?
4. Vad kan vi göra för att förbättra hemsidans innehåll? Navigering, textinnehåll, layout.
5. Var det något som var otydligt? Instruktionsfilm, lathund, hemsida.
6. Är det något ytterligare inslag/kunskap ni skulle vilja finna på hemsidan? (rapporter, app-tips, qr-guider, litteratur).